

Op deze opvatting van Binswanger komen wij nader terug. Wij willen hier met enkele woorden de opvatting van Van der Hoop bespreken, los van die van Binswanger. Immers, Van der Hoop denkt anders. Hetgeen reeds blijkt uit het feit, dat hij zich aansluit bij de psychologie van Jung. Hij wil klaarblijkelijk eerst psychologie doen en daarna door deze wetenschappelijke arbeid komen tot conclusies omtrent het wezen van de mens. Hij zegt ook: „Meer dan iemand anders voelt de psycholoog de noodzakelijkheid om de geledingen van deze veeleenheid te leren kennen, zodat de samenhang in zijn structuur duidelijker wordt. En al is de psychologie van Jung hier zeker niet de enige benadering en al vormt zij pas een eerste begin om bepaalde zijden van die bewuste structuur te verduidelijken, toch leert hij ons zeer belangrijke kanten van de menselijke psyche zien, die zowel de verscheidenheden als het gemeenschappelijke in de persoonlijkheden op originele wijze illustreren”²⁵). Dergelijke beschouwingen treft men dikwijls aan in de literatuur. Het merkwaardige is nu, dat Van der Hoop niet schijnt te zien, dat niet alleen Jung, maar ook hij zelf wel degelijk een standpunt omtrent des mensen wezen heeft.

Wanneer hij zegt, dat de psychologie naast andere onderzoekingen de functie heeft om structuren te begrijpen, en om de echtheid en onechtheid van psychische vormen en *inhouden*²⁶) te toetsen, dan zal toch ook iemand, die zegt het met Van der Hoop eens te zijn, mij moeten toegeven, dat dit alles niet mogelijk is zonder metaphysisch en normatief uitgangspunt. Telkens moeten wij echter een kortsluitingssituatie constateren bij hen, die menen aan hun wetenschap verplicht te zijn het bestaan van zulk een grondhouding niet te erkennen. Immers, hoe anders dan uit een soort kortsluitingssituatie is het te verklaren, dat Van der Hoop, als hij gezegd heeft, dat de psycholoog de taak heeft structuren te begrijpen en in de praktijk de echtheid en de onechtheid van deze psychische vormen te toetsen, de zin laat volgen: „Vandaar, dat een ieder, die in politiek en godsdienst in hoofdzaak op beweringen en propaganda steunt, weinig van de psychologen zal willen weten. Overigens is deze houding van de psycholoog volkomen in overeenstemming met het woord uit de Bijbel: Aan de vruchten zult Gij de boom kennen”²⁷). Het is toch niet het enige probleem, of de man, die „een vrucht voortbrengt”, subjectief die vrucht als gegeven in zijn leven heeft „beleefd” en verstaan; maar het is wel degelijk ook de vraag, welke de objectieve waarde is van „de vrucht” zelve. Daarbij komt, dat, ook op het standpunt van Van der Hoop, iemand, die de zin van een godsdienstige of politieke uitspraak niet innerlijk doorleven kan, onmogelijk een oordeel kan hebben over de zin van de activiteit van hem, die dat wel kan. Wanneer ik immers een oordeel moet vellen over de innerlijke relatie tussen een mens en de geestelijke inhoud, waarmee hij opereert, moet ik, om over de „echtheid” van zijn uitingen te kunnen oordelen, ook op het standpunt van Van der Hoop, stellig affiniteit hebben, niet alleen met deze mens, maar ook met zijn geestelijke inhoud.

En daarnaast is dan, als gezegd, toch ook zeker van betekenis, welke waarde een woord of een daad *objectief* heeft, gemeten aan de normen, die men aan-